

Felhívás a selyemfényű puszpángmoly elleni védekezésre

Békés megyében néhány évvel ezelőtt jelent meg új kártevőként a Kelet-Ázsiából származó selyemfényű puszpángmoly, melyet hazánkban, Győr-Moson-Sopron megyében, 2011-ben észleltek először, majd az egész országban gyorsan elterjedt.

A kártevő lárvája kizárólag a puszpáng (*Buxus sempervirens*) növényeken képes táplálkozni és fennmaradni. Nagy távolságra való terjedése ültetésre szánt puszpáng szaporítóanyagokkal történik, a lepkék legfeljebb 5 km-t képesek repülni életük során.

Az ellene való eredményes védekezéshez nélkülözhetetlen a kártevő életmódjának ismerete. A selyemfényű puszpángmoly háromnemzedékes lepke. Hernyó alakban tel a puszpáng növényeken, az összeszótt csúcsi levelek között. A hernyók tavasszal 7-10 °C hőmérséklet esetén, március vége-április elejétől kezdik a kártételt. A lepkék rajzása leghamarabb májusban kezdődik, június elejéig tart, ezt követően várható az első nemzedék hernyóinak megjelenése és az általuk okozott kártétel. A második nemzedék lepkéi július végén, augusztus elején rajzanak, majd következik a hernyók kártétele. A szeptember második felében várható harmadik rajzás után kikelő hernyók telelnek át.

Jelenleg javában zajlik az áttelelő nemzedék hernyóinak kártétele, most van az utolsó lehetőség arra, hogy a védekezésekkel a növények súlyos károsodását megelőzzük. A kártevő megyénkben mindenfelé, nagy egyedszámban jelen van a puszpáng növényeken.

A védekezés alapja a mechanikai módszerek alkalmazása az áttelelő hernyók ellen. Késő ősszel, vagy kora tavasszal a károsított hajtásokat le kell vágni, a bokrokat alaposan ki kell tisztítani, az alattuk lévő avart össze kell gyűjteni és minden növényi maradványt meg kell semmisíteni.

A növényvédő szerekkel történő védekezést csak ezt követően érdemes alkalmazni. Általánosan érvényes szabály, hogy a védekezés a hernyók ellen a legeredményesebb. A leginkább hatékony anyagok a felszívódó hatásmechanizmusú készítmények, mint az acetamiprid hatóanyag, mely közterületi felhasználásra engedélyezett (Mospilan 20 SP/SG, Spilan 20 SP/SG, Attack SG, Gazelle 20 SP/SG, Rafting). Kontakt hatásmódú készítmények közül tavasszal az indoxakarb (Steward 30 DF) közterületen szintén engedélyezett, illetve kizárólag fiatal lárvák ellen a *Bacillus thuringiensis* (Dipel DF, Bactospeine WG, Foray 76 B), valamint a rovar fejlődésszabályzó anyagok jöhetnek szóba, mint a diflubenzuron (Dimilin 25 WP), és a közterületen engedélyezett metoxifenozyd (Runner 2 F, Strip-10 2 F).

A hernyók elleni kezelésekhöz használt készítményeket mindig nagy lémenyiséggel, magas nyomáson üzemeltetett, motoros permetezőgéppel kell alkalmazni, a megfelelő fedettség elérése és a bokrok belsejének teljes átpermetezése céljából. A permetléhez nedvesítő-tapadásfokozó szert kell adni.

Fenti módszerekkel a súlyos kártétel megelőzhető, fontos, hogy a védekezést mindig a megfelelő időben végezzük és ne a probléma bekövetkezése után cselekedjünk.

Az imágórajzás idején lehet a lepkék ellen védekezni piretroidok, például deltametrin (Decis, Decis Mega, Demetrew – utóbbi kettő közterületen is engedélyezett), vagy cipermetrin hatóanyagú (Cyperkill Max) készítmények használatával, ez azonban csak a kártevő gyérítését eredményezheti. Év közbeni hernyókártétel elleni védekezés súlyos esetben ajánlott acetamiprid és piretroidok tankkeverékben történő alkalmazásával. Nyár folyamán is figyelni kell, hogy rajzás után mikor jelennek meg a kis hernyók, mert a kártétel ilyenkor még jelentéktelen, a védekezés pedig a leghatékonyabb.

A tarra rágott növényeket vissza kell metszeni, száraz, meleg időjárás esetén öntözni. A puszpángnak jó a megújuló képessége, bár igen lassú növekedésű. Őszi visszavágás esetén a friss hajtások lefagyhatnak, és a növény elpusztul, ilyenkor a metszéssel meg kell várni a tavaszt, a kártevő télen nem aktív.

Mivel az érintett növényállományok legnagyobb része közterületeken található, ezért a kezelések során az alapvető növényvédelmi szabályokon felül be kell tartani a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010 FVM rendelet alábbi rendelkezéseit is:

6. § (2) bekezdés: „Közterületen, lakott területrészen, üdülőterületen - ideértve az ott áthaladó vasúti pályatestet is -, közösségi célt szolgáló területen (így különösen oktatási, egészségügyi, szociális intézmények, vallási közösségek intézményeinek területén), házi kertben és jogszabály rendelkezése szerint az ingatlantulajdonos kezelésébe utalt közterületen kizárólag az engedélyokirat szerint, II. vagy III. forgalmi kategóriába tartozó növényvédő szerek használhatók fel.”

(2a) bekezdés: „Közterületen, valamint közösségi célt szolgáló területen közterületi felhasználásra engedélyezett növényvédő szer a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamarában tagsággal rendelkező szakirányító irányításával juttatható ki. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a

jogszabály rendelkezése szerint az ingatlantulajdonos kezelésébe utalt közterületen végzett kezelésre.”

(2b) bekezdés: „Növényvédő szer közterületen és közösségi célt szolgáló területen történő kijuttatásáról az érintett lakosságot a helyben szokásos módon tájékoztatni kell.”

A védekezés alapvető fontosságú a selyemfényű puszpángmoly nagymértékű kártételének visszaszorítása céljából, különös tekintettel történelmi kertjeink, kastélyparkjaink értékes franciakertjeinek megóvására.

Farkas Gábor
Növényvédelmi felügyelő
Békés Megyei Kormányhivatal
Békéscsabai Járási Hivatala
Növény- és Talajvédelmi Osztály